

Výročná správa Pol'nohospodárskeho družstva Veľký Ďur za rok 2015.

Rastlinná výroba:

Prehľad ukazovateľov v rastlinnej výrobe

PLODINA:	Výmera	Úroda	Ha úroda	Ha úroda	Ha úr.	Rozdiel	Rozdiel
	Ha	tony	skut.15	2014	zámer	2015-14	oproti
			t/ha	t/ha	t/ha	t/ha	zámeru
Pšenica ozimná	772	5186	6,72	7,24	5,5	-0,52	1,22
Jačmeň jarný	268	1379	5,15	5,64	4,6	-0,49	0,55
Jačmeň ozimný	217	1448	6,67	6,68	5,6	-0,01	1,07
Kukurica na zrna	458	1884	4,11	10,00	8,5	-5,89	-4,39
Sója	174	163	0,94	3,46	2	-2,52	-1,06
Repka ozimná	491	1804	3,67	4,46	3,3	-0,79	0,37
Slničnica	133	326	2,45	2,88	3	-0,43	-0,55

Čo sa týka rastlinnej výroby je treba hneď v úvode hodnotenia konštatovať, že r.2015 síce po pomerne suchej zime bez výraznej snehovej pokrývky, bol rokom agronomicky mimoriadne suchým, čo výrazne poznačilo celú jej produkciu. Aj keď výsledky ozimín teda prevažne pšenice, ozimného jačmeňa a repky tomu tak nenasvedčujú, hneď po výseve jarných plodín ustala zrážková činnosť a vlhový deficit prebiehal až do ukončenia celej vegetácie. Občas boli zaznamenané zrážky prehánkovitého charakteru, ktoré však neboli postačujúce pre naplnenie potrieb rastlín, ba naopak napríklad u sóje zaznamenali extrém, ktorý sa prejavil tým, že rastlina po miernych zrážkach pookriala nasadila v rámci pudu sebazáchovy ďalšie struky, ktoré však následkom neskorých horúčav už nemohli dozrieť a spôsobili tým zhoršenie celkovej kvality aj tak nízkej úrody tým, že časť semien z týchto strukov nevyzrela skôr zvädla a tým narušila vlhkosť zberaných semien aj ich farebnú vyrovnanosť. Táto

vlastnosť spôsobila zhoršenú kvalitu a tak namiesto sóje pre potravinársky priemysel sa táto nízka produkcia ešte predávala za zníženú cenu, ako sója na kŕmne účely.

Čo sa týka hustosiatych obilnín aj napriek tomu, že dosiahnuté úrody dosiahli aj mierne prekročili podnikateľský zámer jednoznačne treba hodnotiť to, že kondícia porastov v etape mesiac pred zberom mala vytvorené všetky predpoklady z hľadiska výživy pre rekordnú úrodu, ktorú však dlhodobé sucho výrazne zdecimovalo.

Najväčší výpad čo sa týka dosiahnutej úrody bol zaznamenaný u sóje kde v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2014 sa dosiahla úroda iba na úrovni 27 % z jedného hektára oproti r.2014 a to 0,94 t.

Podobne aj u kukurice na zrno to bola iba hektárová úroda v objeme 41 % oproti vlaňajšku , čo predstavuje úrodu 4,11 tony čím sa dosiahol negatívny rekord, keď u kukurice bola nižšia úroda ako u jačmeňa.

Dlhotrvajúce sucho malo však za následok aj sťažené práce čo sa týka rozrábania pôdy, čo sa prejavilo aj tým, že aj keď vďaka dobrej vysokovýkonnej technike sa nám podarilo všetky pozemky hneď po zbere podmietnuť, vplyvom nedostatočných zrážok nedošlo k vzchádzaniu výdrolu, nedošlo ani k biologickému rozkladu pozberových zvyškov a tým sa celý biologický cyklus prísunu živín zastavil. Okrem toho sa oneskorili poľné práce súvisiace s prípravou pôdy pre následný osev ozimín a hlavne repky olejnej a následne aj ozimného jačmeňa. Bolo nevyhnutné aj keď pomalým tempom začať s týmito prácami aj za stavu, že neúmerne budú rásť náklady na spotrebu práce , pohonných hmôt a v neposlednom rade aj opotrebovanie techniky.

Aby sme mohli zasiať požadovanú výmeru ozimín na patričnej úrovni museli sme počkať na zrážky, ktoré konečne prišli a umožnili tak založiť budúcoročnú úrodu. Podarilo sa nám zasiať celú plánovanú výmeru repky a neskôr aj ozimného jačmeňa, a znova sa potvrdilo, že rok 2015 bude dlhodobe pod normálom zrážok, pretože znova nastalo sucho, čo sa odrazilo nerovnomerným vzchádzaním hlavne u repiek a už v základoch zneistilo kvalitu týchto porastov.

Len vďaka tomu, že sme mali kvalitné predplodiny pre pšenicu ozimnú a to repky a strukoviny sa nám podarilo ľahšie zasiať celú jej plánovanú výmeru. V dôsledku sucha by v podstate nebolo možné rozrobiť pôdu po kukurici.

Zber kukurice už aj z uvedených dôvodov prebiehal pomerne rýchlo a pri nízkej vlhkosti čo aspoň čiastočne eliminovalo výpad produkcie aspoň tým, že vznikli menšie náklady na jej dosušenie.

Ak by sme chceli komplexne zhrnúť hodnotenie rastlinnej výroby je jednoznačne preukázané, že to bol agronomicky veľmi zlý tzv. suchý rok, ale rovnako aj z hľadiska ekonomiky to bol rok nepriaznivý a to v dôsledku prudkého pádu realizačných cien všetkých rastlinných komodít a navyše aj poklesu záujmu o odbyt celej produkcie, čo bude hodnotené v ekonomickej časti správy.

ŽIVOČÍŠNA VÝROBA

Prehľad vybraných ukazovateľov.

Ukazovateľ:	Mer ná Jedn.	Rok 2015	Rok 2014	Rozdiel 2015-2014	Index 2015/2014
Ošípané spolu k 31.12.	kusy	2233	2291	-58	97,5
Z toho prasnice	kusy	153	151	2	101,3
Priemerný ročný stav	kusy	151	152	-1	99,3
Predaj jatočných ošípaných	kusy	3061	3150	-89	97,2
Predaj jat.ošíp. na 1 prasnicu	kusy	20,3	20,7	-0,4	98,1
Odstav na 1 prasnicu	kusy	25,76	27,13	-1,37	94,9
Úhyn ošíp. vo výkrme	%	7,0	8,1	-1,1	86,4
Denný prírastok výkrm	kg	0,75	0,74	0,01	101,3

Na úseku živočíšnej výroby, čiže v chove ošípaných môžeme hodnotiť rok.2015 za stabilný a to hlavne z toho dôvodu, že sa ustálili plánované stavy najmä čo sa týka prasníc , ako aj základného stáda šľachtiteľského chovu v počte 50 kusov a úžitkového chovu na 100 kusov. Vývoj v prvom polroku bol pomerne vyrovnaný situácia v odbyte jatočných ošípaných sa pomaly stabilizovala a realizačné ceny sa udržiavali na úrovni 1,25-1,30 € za 1 kg živej jatočnej váhy ošípaných. Pokračoval aj dobre nastúpený trend v oblasti úžitkovosti ošípaných či už sa jednalo o reprodukciu, ako aj váhové prírastky. Po nástupe letného počasia a prudkého zvýšenia denných teplôt až na hranicu 30 stupňov došlo k výraznému zhoršeniu parametrov v oblasti reprodukcie základného stáda a to v dôsledku zlému zabrezávaníu prasníc a tým aj zvyšovania medziobdobia čo malo za následok zníženie počtu vrhov a tým aj zhoršenie odstavu od jednej prasnice, nakoľko tento stav pretrvával až do príchodu jesene keď denné teploty boli takmer paušálne okolo 30 stupňov.

Odstav na jednu prasnicu sa z týchto dôvodov znížil o 1,37 kusa, čo bol pokles oproti minulému roku o 5,1 %. Vysoké vonkajšie teploty mali za následok aj prehrievanie objektov, čo aj v odchovniach a vo výkrme ošípaných spôsobovalo až kolízne stavy, keď ošetrovatelia museli ochladzovať zvieratá studenou vodou, aby zamedzili kolapsom a vytvárali priaznivejšiu klímu v priestoroch. Aj vďaka týmto viacnásobným dôvodom môžeme konštatovať, že sa nám podarilo situáciu zvládnuť a nedošlo ani k zvýšenému úhynu, ba naopak vo výkrme sa nám podarilo znížiť úhyn oproti r.2014 o necelých 14 % čo je výrazný úspech hlavne pri ukazovateli efektívnosti chovu ošípaných.

Zároveň však musíme konštatovať, že v druhom polroku aj vplyvom ruského embarga došlo k výraznému zhoršeniu odbytu jatočných ošípaných a tým zároveň aj k prudkému poklesu realizačných cien, ktoré sa nespamätali ani do konca roka keď sa blížili vianočné sviatky, počas ktorých vždy došlo k oživeniu realizačných cien. Tento zvrät sme neočakávali, nakoľko sme naopak predpokladali, že to najhoršie obdobie sme už prekonal. Výsledkom takéhoto obratu v odbyte bol pokles realizačnej ceny z pôvodných 1,3 € za kg v r. 2014 na 1,2 € za kg živej váhy v r. 2015 čo je pokles o 8,3 % a v celkovom finančnom vyjadrení pri predaji 355 ton jatočných ošípaných za rok, to činilo výpadok v tržbách až 62 tis. €. Pritom parameter predaja jatočných ošípaných na 1 kus priemerného stavu prasnice sa nám takmer neznižil, keď z úrovne 20,7 kusa z r.2014 poklesol iba na 20,3 kusov.

V dôsledku tejto situácie je nutné konštatovať, že ak tento trend bude naďalej pokračovať a ani zo strany štátu prípadne EÚ nedôjde k zásadným opatreniam na zlepšenie situácie v chove ošípaných, budeme nútení vážne rozmýšľať o tom,

čo ďalej na úseku chovu ošípaných v našich podmienkach, nakoľko sa jedná aj o šľachtiteľský program a budeme musieť prijať vlastné opatrenia smerujúce k zníženiu strát na tomto úseku a možno aj k ďalšiemu zníženiu stavu základného stáda, aby sme nevytvárali nadprodukciiu, ktorú nie je možné umiestniť na našom trhu, čím dôjde k poklesu realizačnej ceny a následne vzniku straty v chove ako celok.

Situácia je o to vážnejšia, že stratu už nie je možné korigovať ani produkciou rastlinnej výroby, nakoľko aj na tomto úseku došlo k mimoriadnemu poklesu realizačných cien rastlinných produktov.

Ekonomika hospodárenia:

V nižšie uvedenej tabuľke uvádzame prehľad niektorých základných ekonomických ukazovateľov za rok 2015 v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2014:

Ukazovateľ	Mer. jedn.	Rok 2014	Rok 2015	Rozdiel 2015-2014	Index 2015/2014
Aktíva celkom	€	6029839	5864729	-165110	97,3
z toho Budovy a stavby	€	1133568	1089835	-43733	96,1
Stroje a hnutel'. HIM	€	894239	745241	-148998	83,3
Nakúpený materiál	€	23271	49804	26533	214,0
Nedokončená výroba	€	385370	520669	135299	135,1
Výrobky	€	492633	328402	-164231	66,7
Zvieratá	€	248099	247233	-866	99,7
Finančný majetok	€	2372159	2309648	-62511	97,4
Spotreba nak.osív	€	142757	146852	4095	102,9
Spotreba hnojív	€	445532	398457	-47075	89,4
Spotreba krmív	€	365330	382131	16801	104,6
Spotreba PHM	€	299041	196657	-102384	65,8
Spotreba chemikálií	€	514817	491851	-22966	95,5
Spotreba náhr.súč.	€	69522	40159	-29363	57,8
Spotreba nákup.mat	€	1888324	1706422	-181902	90,4
Spotreba energie	€	91908	67298	-24610	73,2
Opravy a údržby cudzie	€	27804	24268	-3536	87,3
Plemenárske služby	€	-6589	8820	15409	-133,9
Veterinárne úkony	€	7035	6435	-600	91,5
Služby cudzie spolu	€	366382	344633	-21749	94,1
Mzdové náklady	€	630465	628719	-1746	99,7
Odvody z miezd	€	216451	209947	-6504	97,0
Odpisy	€	336277	384635	48358	114,4
Ostatné prevádzkové nákl.	€	88658	63670	-24988	72
Ostatné finančné nákl.	€	3202	5471	2269	170,9
Náklady spolu	€	3851663	3569806	-281857	92,7
Tržby z RV	€	2934720	2461406	-473314	83,9
Tržby za zvieratá	€	505016	431339	-73677	85,4
Tržby za služby	€	15416	20665	5249	134,0
Zmena stavu výrobkov	€	16939	-164231	-181170	-969,5
Ostatné prevádzkové výn.	€	744589	558804	-185785	75,0
Prijaté úroky	€	10087	4664	-5423	46,2
Výnosy celkom	€	4153950	3553063	-600887	85,5
Hosp.výsledok po zdanení	€	302287	-16743	-319030	-5,5
Miera rentability k nák.	%	7,85	-0,47	-8,32	-6,0

Ak hodnotíme stav aktív , ktoré mierne poklesli o 2,7 % možno konštatovať , že majetok vcelku zostal na úrovni minulého roku, pokles u hmotného investičného majetku je len v dôsledku odpisov a ich odlišnosti v nákupe, nakoľko v roku 2015 sme nakúpili síce stroje v hodnote cez 197 tis. € a to veľkokapacitné prívesy 2 ks a jednu cisternu avšak oproti r. 2014 je to pokles , pretože tento objem činil iba 60 % zo skutočnosti 2014. Tento stav však vychádzal zo skutočnej potreby, nakoľko družstvo je momentálne veľmi dobre strojovo vybavené a do budúcnosti sa uvažuje už len s obnovou závesného náradia na vysokovýkonný pásový traktor Challenger.

Čo sa týka ostatných zásob najväčší prírastok je u PHM kde sme v dôsledku pádu cien ropy zabezpečili vyššie predzásobenie na budúcu sezónu čo môže priniesť značnú úsporu v 1. štvrtroku 2016 a zbytok tvoria nakúpené krmivá pre chov ošípaných.

Výrazné zvýšenie nastalo u nedokončenej výroby, v dôsledku zvýšených plôch sejby ozimných plodín, ako aj v dôsledku intenzívnejšieho hnojenia a to hneď pri sejbe novou sejačkou formou hnojenia do sejbového lôžka, čo sme v minulom období nerealizovali nakoľko sme takúto sejačku nevlastnili. Rovnako priaznivé podmienky v jeseni umožnili využiť už aj chemickú aplikáciu na oziminy a taktiež nutnosť postreku fungicídmi u repky ozimnej za účelom tlmenia vývoju vegetácie porastov .

Čo sa týka stavu zásob výrobkov, tu sme zaznamenali prudký pokles a to v dôsledku zvýšenia zásob z minulého obdobia, ktoré sa realizovali v prvom polroku tohto roku nakoľko v r. 2014 stagnoval ich odbyt.

Za pozitívum považujeme stabilizáciu finančných prostriedkov , ktorých úroveň síce mierne poklesla, ale to spôsobil prudký pokles realizačných cien produktov a nie zvýšené výdavky.

Nadväzne na túto skutočnosť sme sa snažili utlmiť oblasť nákladovú, nakoľko situácia na trhu čo sa týka vývoja tržieb, predznačovala, že tu dôjde k výraznému poklesu. Toto sa prejavilo aj na úseku spotreby hnojív, chemikálií a najvýraznejšie v oblasti spotreby PHM, kde sme v podstate vynechali operáciu hlboká orba a zmenou technológie na tzv. bezorbovú došlo k úspore pohonných hmôt. Celkove sa nám takto podarilo ušetriť 10 % v oblasti nakúpeného materiálu.

Pomerne priaznivá situácia bola aj v spotrebe energie, kde jednak v dôsledku nízkej úrody kukurice, ktorá je náročná na dosušovanie, ako aj zníženej vlhkosti zrna v dôsledku extrémneho sucha, bola dosiahnutá výrazná spotreba zemného plynu až v objeme cca 27 %.

Celková úspora nákladov za družstvo oproti roku 2014 dosiahla viac než 281 tis. € čo prispelo k zlepšeniu výsledku hospodárenia.

Čo sa týka oblasti tržieb tu možno jednoznačne konštatovať, že prudký pokles realizačných cien všetkých rastlinných komodít a rovnako aj jatočných ošípaných , nebolo možné ničím eliminovať aj napriek vyšším úrodám hustosiatych obilnín a toto sa prejavilo aj znížením tržieb a to u rastlinných výrobkov o 473 tis. € a u zvierat o cca 74 tis. €.

Na druhej strane predaj zásob z minulého roku spôsobil pokles stavu zásob výrobkov oproti r. 2014 o 181 tis. €, čo tiež ovplyvnilo celkový stav výnosov. K tomu všetkému sa pridalo aj zníženie dotácií a to v dôsledku ukončenia dotácií a to platby za cukor čo v našom podniku znamená už trvalé zníženie o 176 tis. € , nakoľko sme sa vzdali pestovania kvótovanej cukrovej repy, ktoré sme poberali viac než 7 rokov v rámci reštrukturalizácii pestovania tejto plodiny. Nakoľko nebolo možné tento výpad eliminovať, výnosy celkom zaznamenali pokles oproti roku 2014 600 tis. € a ovplyvnili tak aj hospodársky výsledok družstva, ktorého výsledkom po zdanení je strata vo výške

16,7 tis. €. Táto skutočnosť spôsobila aj zhoršenie rentability družstva ktorá dosiahla mínusovú hodnotu a to 0,47 %.

Čo sa týka hmotnej zainteresovanosti musíme konštatovať, že došlo k deformácii kým na jednej strane zvýšená úroda hustosiatych obilnín spôsobila vyššie náklady na odvoz manipuláciu, uskladnenie a tým aj zvýšené mzdové náklady, na strane druhej pokles nákupných cien spôsobil, že vynaložené viacnáklady sa nevrátili vo forme speňažovania. A tak možno konštatovať, že vyššia úroda nie vždy znamená zlepšenie ekonomiky.

Aj keď sa nám podarilo dosiahnuť stabilizáciu nákladových miezd na úrovni 99,7 % oproti roku 2014, nebolo možné znížiť ich úmerne k pomeru výnosom, nakoľko všetky práce museli byť vykonané rovnako, ako v minulom roku, ba i naviac, ale bez výsledného efektu, ktorý však bol spôsobený mimo nášho vplyvu. V podstate bolo vyčerpaných 628,7 tis. € miezd čo pri priemernom počte pracovníkov predstavuje priemernú mesačnú mzdu na úrovni 1217.- € čo je index oproti minulému roku 104,3 % .

Ak by sme chceli stručne zhrnúť hospodárenie družstva v roku 2015 ako celku, môžeme jednoznačne konštatovať, že sa jednalo o zlý hospodársky rok najmä z hľadiska finančných tokov. Výrazne došlo k pádu nákupných cien u všetkých komodít vrátane živočíšnych, prudko poklesol záujem o všetky komodity, naopak vo väčšine európskych krajín boli dobré úrody hustosiatych obilnín, čím stúpili svetové zásoby. Vrcholom Padovca bolo stále pretrvávajúce embargo voči Rusku, ktoré znamenalo ekonomiku všetkých farmárov v európskej únii a tým vytvorilo vysokú nestabilitu podnikania v tomto agrárnom prostredí .

Konkrétne v našom podniku len vďaka stabilnej ekonomike v minulých obdobiach a vysokým rezervám veríme, že toto obdobie preklenieme a zabezpečíme trvalú stabilitu pre rok 2016 a do ďalších rokov.

Veľký Ďur, 10.3.2016

Ing. Jozef Benčík
Predseda predstavenstva